

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Explicatur eiusmodi præsentia. parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Hoc posito sic prosequimur argumentationem, quo pacto etiam solvimus objectionem, quæ afferri contra nos potest.

3. Materia, & Forma Sacramenti Matrimonii est validus contractus inter virum, & feminam, sed Ecclesia potest facere, ut hic contractus non sit validus juxta jam dicta, ergo potest facere, ut tunc non fiat Sacramentum Matrimonii. Id, quod non est absolutè, seu formaliter, & directè mutare materiam, & formam Sacramenti, ad quam mutationem nulla humana potestas se extendit; sed est illam mutare consequenter, & indirectè, quod nullum est inconveniens. Finge, me posse, hunc panem mutare in lapidem, jam non constabit in eo lapide Consecratio Eucharistica, & tamen tunc non dices, me absolutè mutasse Materiam Eucharistiæ, & rectè; solum enim possem dici, mutasse indirectè, & consequenter: quod certè inconveniens nullum affert. Ita proportionaliter in casu nostro, &c.

§. II.

Explicatur prima dicta Solemnitas, qua est presentia Parochi.

1. **I**ta necessaria est presentia Parochi, a *Castr. d.* dum Fidelium Matrimonia contrahuntur, ut, si fortè contrahantur coram toto p. 13. §. 8. populo, uno tamen absente Parocho, nulla n. 9. conflurgant Matrimonia. Quod verum et b *Boss. c. 1.* jam est in casu urgentissimæ necessitatis, ut, de *matr.* si expediret morti proximos conjuges Matrimonio legitime copulari, ad salvandum c *Sanc. lib.* honorem alterius, vel ad prolem legitimandam, & Parochus in loco degens, præfens d. 27. n. 4. adesse non possit. Quamvis enim aliqui *Coninc. d.* apud Castrop. a & alii apud *Bossium*, b qui 27. *dub. 1.* ad idem propender, censuerint, non esse nu. 11. credibile Tridentinum voluisse comprehendere casum tantæ necessitatis, unde putave- s. 6. n. 3. rint, validum tunc fore Matrimonium sine G. *Hurt. d.* Parocho; tamen communiter DD. contra- s. *de matr.* rium sentiunt, etiam si adfuerint plures Te- s. *diff. 3. n.* stes; arque cum his est omnino sentiendum; n. *Avr.* quia verba Tridentini sunt valde uni- qu. 6. *de* versalia; & clara. Ita *Sanch. c.* V. *Cate-* aliique passim. *rum.*

Hæc dispositio, an liget ignorantes?

2. Quid, si contrahentes per ignorantiam invincibilem hoc Decretum omnino nescierent?

Respondeo, adhuc Matrimonium sine Parocho nullum fore, quia irritatio hæc Matrimonii clandestini non est pœna delicti, quam pœnam non subit ignorans, sed est dispositio legalis, quæ etiam ignorantes afficit. Lege *Coninck*, & alioque.

An Matrimonium sine Solemnitate initum, propria auctoritate, dissolvi queat?

3. Ex certa doctrina, quam hactenus protulimus, sequitur Primò, tuta conscientia, posse sic contrahentes, nulla ab aliquo petita venia, Matrimonium dissolvere, ubi scandalum nullum sequeretur; in hujus enim timore debet ad Judicem Ecclesiasticum recurrere, vel alio modo prudenti, occurrere scandalo. Vjde *Bossium*. e Quomodo autem obligetur alter ex conjugibus, vel restituere interesse fortè alteri illatum, vel iterum legitime contrahere ob copulam fortè extortam, cui non nisi legitimis Nuptiis satis fieri possit, vel ob aliam rationem, alibi f. *lati* dictum est à nobis.

A Tridentino sublata jam sunt Matrimonia præsumpta.

4. Sequitur Secundò, jam hodie post Tridentinum sublata esse Matrimonia, sive præsumpta, sive per tacitum consensum inita, quia, cum de illo tacito, vel præsumpto consensu testari non possit Parochus, nullum semper erit ejusmodi Matrimonium, utpote sine necessaria Parochi presentia celebratum.

5. Hinc, quamvis olim, g sponitalia inter puberes transirent in Matrimonium per copulam subsequentem affectu maritali habitam, & quamvis sponitalia inter impuberes, vel inter impuberem, & puberem transirent in Matrimonium per copulam ætate perfecta simili maritali affectu habitam, vel per actus alios similes, quibus juri interpretatione explicabatur consensus de presentia m. 6. ut

fit per cohabitationem cum Sponsa, per traditionem ejusdem in domum Sponsi, per annulum in digitum Sponsæ immisum, per oscula, &c. Et quamvis validum a item fieret Matrimonium contractum cum serva, vel servo, si post cognitam servitutem haberetur copula: quamvis, inquam, hæc, & similia, ita olim fuerint, hodie tamen non ita; quia post Tridentinum requiritur, ut dictum est, præsentia Parochi, & Testium, qui scilicet possint de contracto Matrimonio fidem facere.

Quid in locis, ubi Tridentinum non receptum, vel ubi Parochi non adsunt?

6. Jam verò duplex exceptio, seu melius duplex explicatio advertenda est circa prædictum Tridentini Decretum. Nam Primò, ipsum non procedit pro locis, ubi Tridentinum non est receptum, vel legitima consuetudine abrogatum fortè est. Secundò, nec procedit pro locis, ubi, nec Parochi habitant, nec eorum vicegerentes, nec adsunt proxima loca, ubi iidem incolant.

7. Prius ex his patet, quia ex regulis generalibus lex non obligat, ubi ea recepta non est, vel, ubi est abrogata.

8. Posterius autem probatur, quia casus pro quibus servari lex physicè non potest, videtur legislator excipere. Ita Coninck, b d. 27. n. & Hurtadus. e Adhiberi tamen in hoc casu debent Testes, quia hi adesse jam possunt, ut sic servetur, quantum fieri potest, forma d. 1. de Concilio.

matr. diff. Dixi. (Physicè non potest) moralem s. alique enim necessitatem (sic appellemus distinctionis gratia) modo numero primo exclusimus.

9. Castropalaus d. dicens, se sentire cum reliquis Doctores, refugit admittere hanc doctrinam; Verùm ego duo inquirò breviter ab ipso. Primò, rationem aliquam, cur ejusmodi doctrinæ noit acquiescere? Sed ille vix ullam affert.

Secundò, cur dicat (cum reliquis Doctores) quasi, non nisi Coninck, & Hurtadus hanc sententiam tenuerint. At Diana e cum attulisset de hac re declarationem Sacræ Congregationis Concilii, quam nos mox afferemus, factam multò ante, quam Castropalaus scripserit, multos citat Auctores,

quorum non pauci ipso Castropalao sunt antiquiores, Less. Silvest. Layman, Joannem Præpositum, Petrum Marcantium, Jacobum item Marcantium, aliofque, quos, & alios citat, sequiturque Boslius. f

Juvat autem prædictam declarationem hic subscribere, propter multos casus, qui in ea deciduntur; est autem tenoris sequentis ad Episcopum Trichanensem die 19. Januarii 1605. Missam.

10. Congregatio Concilii censuit. Primò, ubi Decretum Concilii non est publicatum, valere Matrimonia contracta absque observantia formæ à Concilio præscripta.

11. Secundò, publicationem præsumi, ubi Decretum fuit aliquo tempore in Parochia, tanquam Decretum Concilii observatum.

12. Tertio, Hæreticos quoque, ubi Decretum dicti c. 1. est publicatum, teneri talem formam observare, & propterea, etiam ipsorum Matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram Ministro Hæretico, vel Magistratu loci contracta, nulla, atque irrita esse.

13. Quarto, Vbi etiam constat, Decretum Concilii esse publicatum, vel aliquo tempore in Parochia tanquam Decretum Concilii observatum, sed Parochialis Ecclesia, ut potè vacans, proprio Parocho careat, & Cathedralis itam careat Episcopo, atque Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium Sacerdotem ad id delegandi, nullusq; alius ibi sit, qui vices Parochi, vel Episcopi suppleat, Matrimonium valere absque præsentia Parochi, servata tamen in eo in quo potest, forma Concilii, id est, adhibitis saltem duobus Testibus.

14. Quintò, Si existent quidem Parochus, & Episcopus, sed, nullo constituto Vicario, uterque metu Hæreticorum lateat, ita ut verè ignoretur, ubi nam sit, vel eodem metu à Diocesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est Matrimonium contractum absque forma, adhibitis tamen, ut dictum est, duobus Testibus.

Quod autem attinet ad casum specialem in Scripturis contentum, Congregatio ita duxit respondendū. Cum secundum ea, qua proponuntur, Matrimonium fuerit contractum in Parochia, ubi fuerat publicatum dictum Decretum, & extaret in Diocesi Anverpiensi, cujus erat Parochia, Vicarius, qui juxta Concilii Decretum poterat providere, utique hujusmodi Matrimonium

Kkk 2 abique

f Bos. de
mat. c. 1.
§. 24.

absque forma contractum, esse nullum. Hactenus Sacra Congregatio.

Accedentes ad loca, ubi Tridentinum non est receptum, vel inde recedentes, an ligentur à dicta Solemnitate?

15. Vir, & fœmina degentes in loco, ubi Tridentinum receptum erat, volentes contrahere Matrimonium, transferunt in locum, ubi non erat receptum, ibique clandestinè contraxerunt, licitè; & validè id attemptarunt?

Respondeo. Hi sanè peccaverunt, sicuti, ante Tridentinum ex communi sententia (quam habet Castrop. a) peccabatur ab iis, qui clandestinè contrahebant, agebant enim contra Sacros Canones severe prohibentes Matrimonia clandestina, licet tunc non sub pœna irritante, quàm certè prohibitionem non obscurè indicat Tridentinum, b dum sic ait: *Ecclesia semper Matrimonia clandestina detestata est.*

16. At verò, quoad valorem? Respondeo, Non ignobiles DD. sine distinctione resolvunt hos contraxisse validè. Ratio est, inquit, quia hoc Tridentini Decretum non afficit personas, utunque, sed ut contrahentes in locis, ubi Tridentinum publicatum, & receptum est; fraus autem illa, si qua fuit, actum invalidare non potuit, cum illi jure suo, alio declinandi, usi fuerint. Ita Coninck. c aliique.

d. 27. nu. Verum ex Delugo d omnino distinguendum est; Nam, si transferunt ita, ut domicilium mutaverunt, validè contraxerunt, si fuerit d. 5. yerd ita, ut domicilium verè non mutaverint, contraxerunt invalidè. Ratio efficacior 4. n. 15. est, expressum Urb. VIII. Breve datum de Boss. §. 29. hac re, quod per extensum ponit ab id. De d Delugo lugo.

17. Quid si prædictus casus eveniat contra? Vir, & fœmina degentes in loco, ubi Tridentinum receptum non erat, divertent ad locum, ubi erat receptum, animo ibi Matrimonium contrahendi, ibique contraxerunt clandestinè. An ex eo, quod advenæ non tenentur legibus incolarum, licitè, & validè contraxerunt.

Respondeo. Quoad peccatum idem dic, quod modo dictum est in casu præcedente.

Quoad valorem, assero, invalidè hos contraxisse; nam, esto peregrini non teneantur legibus locorum pertinentibus ad speciale bonum; at tenentur legibus pertinentibus ad bonum commune; & certè, saltem contractus debere iniri juxta leges loci, ubi contractus celebrantur communissima sententia est, Ita Coninck, e aliique, quibus adde Pontetium, f nimis fortasse fusc hac de re disputantem.

18. Ex dictis solvuntur duo casus sequentes. Titius incola erat loci, ubi Tridentinum receptum erat, Berta autem habitatrix erat loci, ubi non erat receptum, quod Juris sit Primò, Tiri ad locum Bertæ, vel Secundo, Berta ad locum Titii divertat, indigetne præsentia Parochi, & Testium, ut contrahant Matrimonium?

19. Respondeo. Quoniam, ut dictum est, in contractibus incundis, ratio habenda est loci, ubi sit contractus: idè in primo casu, si Titio ad Bertæ locum divertente, ibi Matrimonium contrahatur, non indiget ejusmodi Matrimonium Parocho. At in casu Secundo, hoc est, Berta transeunte ad Titii locum, indiget. Ratio utriusque est, quia sic servatur solennitas contractus juxta leges loci. Lege Boss. l. c.

§. III.

Qualis debeat esse præsentia Parochi, & Testium?

1. **U**T nihil obscurum remaneat de ejusmodi prima solennitate, quatuor sunt in consequentibus explicanda sigillatim, Qualis debeat esse præsentia, Qualis Ritus, Qui Parochus, Qui Testes?

Præsentia Moralis, satis, superque est.

2. Ejusmodi ergo præsentia Parochi, & Testium, cum requiratur, ut ii testificari possint de Matrimonio contracto, non est satis physica solum, & materialis, sed requiritur humana, & moralis, qua scilicet ipsi g. Sarr. de intelligant, g & advertant, quid à contractibus agatur. 39. Boss.

3. Quoniam verò hæc humana præsentia, seu assistentia duo dicit, alterum, quod se tenet ex parte voluntatis, sit Regula generalis.

a Castrop. d. 2. de spons. p. 13. §. 2. n. 1. cui adde Boss. c. 1. de mat. §. 2. citans S. Th. aliof. que. b Trid. sess. 24. c. 1. de ref. matr.

c Coninck. d. 27. nu. Sanc. l. c. n. 1. G. Hurr. d. 5. matr. diff. 4. n. 15. Boss. §. 29. lib. 1. resp. mor. d. 26.

e Coninck. Boss. alii locis mox citantur. f Pontet. l. c. §. 1. g sequitur.

1. Sarr. de matr. §. 1. 2. de matr. §. 1. 3. de matr. §. 1.

b Sarr. de matr. §. 1. c Pontet. l. c. §. 1. d Sarr. de matr. §. 1. e Sarr. de matr. §. 1. f Sarr. de matr. §. 1. g Sarr. de matr. §. 1.